

S P R A W O Z D A N I E
KOMISJI ADMINISTRACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH
ORAZ KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I POLITYKI
REGIONALNEJ

**o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy
o referendum lokalnym (druki nr 1768
i 1768-A)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu – skierowała w dniu 16 listopada 2021 r. powyższy projekt ustawy wraz z autopoprawką do Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej do pierwszego czytania.

Komisje: Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2023 r.

wnoszą:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Warszawa, dnia 8 lutego 2023 r.

Przewodniczący
Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych

Przewodniczący
Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki
Regionalnej
i Sprawozdawca

(-) Wiesław Szczepański

(-) Tomasz Ławniczak

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o referendum lokalnym

Art. 1. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 741) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w innych sprawach, dotyczących społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi łączących tę wspólnotę.”;

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Referendum przeprowadza się, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 1, z inicjatywy organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego lub na wniosek co najmniej:

1) 5% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu;

2) 2,5% uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa.”;

3) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. 1. Referendum przeprowadza się w dzień wolny od pracy dwa razy w ciągu kadencji organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego:

1) po raz pierwszy - nie wcześniej niż przed upływem 18 miesięcy od dnia wyboru tego organu i nie później niż po upływie 24 miesięcy od dnia wyboru tego organu;

2) po raz drugi - nie wcześniej niż przed upływem 12 miesięcy od dnia upływu kadencji tego organu i nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia upływu kadencji tego organu.

2. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 albo 2, jest planowane przeprowadzenie więcej niż jednego referendum, termin przeprowadzenia referendów ustala się na ten sam dzień.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do referendum, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1.”;

4) art. 8a otrzymuje brzmienie:

IX kadencja/druk 1768 i 1768–A

„Art. 8a. 1. Referendum nie zarządza się na dzień, na który zostały zarządzone wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego lub wybory wójtów (burmistrzów, prezydentów miast).

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy zarządzenia referendum na dzień, na który zostały zarządzone przedterminowe, uzupełniające lub ponowne wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego lub wybory do nowego organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, a także przedterminowe lub ponowne wybory wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”;

5) w art. 9:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje, z uwzględnieniem terminów określonych w art. 6a ust. 1 i 2, uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum bezwzględną większością głosów swojego ustawowego składu, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 1c.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Uchwała, o której mowa w ust. 1, jest podejmowana z własnej inicjatywy organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego lub na wniosek organu wykonawczego.

1b. Wniosek organu wykonawczego o podjęcie uchwały w sprawie przeprowadzenia referendum jest rozpatrywany w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia.”;

6) w art. 10:

a) uchyla się ust. 2,

b) w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W tym przypadku nie stosuje się terminów określonych w art. 6a ust. 1 i 2.”;

7) w art. 14 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W terminie 6 miesięcy od dnia powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1, inicjator referendum zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć inicjatywę w tej sprawie.”;

8) w art. 16 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

IX kadencja/druk 1768 i 1768–A

„4. Wniosek o przeprowadzenie referendum niespełniający warunków, o których mowa w art. 15, komisja zwraca inicjatorowi referendum, wyznaczając trzydziestodniowy termin do usunięcia uchybień.”;

9) w art. 17 uchyla się ust. 2;

10) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum lub uchwałę o odrzuceniu wniosku mieszkańców nie później niż w ciągu 30 dni od dnia przekazania wniosku organowi określone w art. 12 ust. 1.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę o odrzuceniu wniosku mieszkańców większością 3/5 głosów swojego ustawowego składu.

3. Podejmując uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uwzględnia terminy określone w art. 6a ust. 1 i 2.”;

11) w art. 20:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na uchwałę organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego o odrzuceniu wniosku mieszkańców w sprawie przeprowadzenia referendum, a także na niedotrzymanie przez ten organ terminu określonego w art. 18 ust. 1, inicjatorowi referendum służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub upływu terminu do jej podjęcia.”,

b) w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Skargę kasacyjną wnosi się w terminie 30 dni.”,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Skarga kasacyjna jest rozpatrywana w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.”,

d) w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W tym przypadku nie stosuje się terminów określonych w art. 6a ust. 1 i 2.”;

12) w art. 21 uchyla się pkt 1;

13) w art. 22:

IX kadencja/druk 1768 i 1768–A

- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 „3. Komisarz wyborczy zwraca inicjatorowi referendum lub jego pełnomocnikowi wniosek zawierający uchybienia i wyznacza trzydziestodniowy termin do ich usunięcia.”,
- b) uchyla się ust. 5;
- 14) w art. 24a w ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
 „Na rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody unieważniająca uchwałę rady gminy o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) radzie gminy służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia otrzymania rozstrzygnięcia nadzorczego.”;
- 15) w art. 26:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 „1. Na postanowienie komisarza wyborczego o odrzuceniu wniosku o przeprowadzenie referendum, o którym mowa w art. 22, a także na niedotrzymanie przez ten organ terminu określonego w art. 24, inicjatorowi referendum służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia postanowienia.”,
- b) w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
 „Skargę kasacyjną wnosi się w terminie 30 dni.”,
- c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
 „2a. Skarga kasacyjna jest rozpatrywana w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.”;
- 16) w art. 29 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 „1a. Jednostki organizacyjne sprawujące trwałe zarząd nieruchomości państwowych i komunalnych są obowiązane udostępnić bezpłatnie pomieszczenia wskazane przez inicjatora referendum, stowarzyszenie lub mieszkańców w celu przeprowadzenia zgromadzenia, jeżeli nie zakłóci to normalnego funkcjonowania tych jednostek.”;
- 17) art. 51 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 51. Organ wykonawczy danej jednostki samorządu terytorialnego oraz inicjator referendum mogą wyznaczyć do terytorialnej komisji i każdej obwodowej komisji po trzech mężów zaufania, którzy mają prawo być obecni przy wszystkich czynnościach wykonywanych przez te komisje, utrzymywać pracę

IX kadencja/druk 1768 i 1768–A

komisji za pomocą aparatów fotograficznych i kamer oraz wnosić do protokołów wyników głosowania i wyników referendum uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów.”;

18) art. 55 otrzymuje brzmienie:

„Art. 55. 1. Referendum jest ważne, jeżeli wzięło w nim udział co najmniej 15% uprawnionych do głosowania, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Referendum w sprawie odwołania organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego pochodzącego z wyborów bezpośrednich jest ważne w przypadku, gdy liczba wyborców, którzy wzięli udział w tym referendum, stanowi co najmniej 3/5 liczby głosów oddanych w tych wyborach na odwoływany organ.”;

19) w art. 56 uchyla się ust. 2;

20) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. Jeżeli referendum zakończy się wynikiem rozstrzygającym w sprawie poddanej pod referendum, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia wyników referendum, podejmuje czynności w celu realizacji wyniku referendum zgodnie z jego rozstrzygnięciem.”.

Art. 2. 1. Do zbierania podpisów, o którym mowa w art. 14 ustawy zmienianej w art. 1, rozpoczętego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Do wniosków o przeprowadzenie referendum lokalnego przekazanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i nierozpatrzonych przed tym dniem, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Do postępowań w sprawie skarg do sądu administracyjnego, o których mowa w art. 20 ust. 1 i 2, art. 24a ust. 3 oraz art. 26 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. Do referendum lokalnego zarządzanego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu

IX kadencja/druk 1768 i 1768–A

nadany niniejszą ustawą. Przepis art. 10 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.